

ЗАКОН

О СПРЕЧАВАЊУ И СУЗБИЈАЊУ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА И ЗАШТИТИ ЖРТАВА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом успоставља се Национални институционални механизам за спречавање и сузбијање трговине људима и заштиту жртава трговине људима, укључујући субјекте који га чине и њихову надлежност и уређују превентивне активности у спречавању трговине људима, права жртава трговине људима, поступак идентификације жртава трговине људима, као и друга питања од значаја за унапређење кривичноправног система у овој области.

Област кривичноправне одговорности и процесуирања учинилаца кривичних дела која се односе на трговину људима и кривичноправне заштите жртава трговине људима уређена су посебним законом.

Значење појмова

Члан 2.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *национални институционални механизам за спречавање и сузбијање трговине људима и заштиту жртава трговине људима* – представља систем надлежних субјеката који у складу са законом предузимају мере и радње на спречавању и сузбијању трговине људима, пружају или учествују у пружању помоћи, подршке и заштите жртвама трговине људима уз примену траума-осетљивог и родно сензитивног приступа (у даљем тексту: Национални механизам);

2) *надлежни субјекти* – државни органи, организације, удружења и тела одређена овим законом;

3) *трговина људима* – свака радња предузета на начин и у сврху трговине људима, која је као таква прописана потврђеним међународним уговорима и националним законодавством;

4) *жртва трговине људима* – свако физичко лице које је подвргнуто трговини људима;

5) *претпостављена жртва трговине људима* (у даљем тексту: претпостављена жртва) – свако физичко лице за које се претпоставља да је жртва трговине људима, али које није формално идентификовано од стране Центра за заштиту жртава трговине људима (у даљем тексту: Центар) до окончања поступка идентификације или које је одбило да буде формално идентификовано као такво;

6) *формално идентификована жртва трговине људима* – физичко лице које је у поступку формалне идентификације добило статус формално идентификоване жртве трговине људима;

7) *дете* – физичко лице које није навршило 18 година живота.

Појмови употребљени у овом закону у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Начело родне равноправности

Члан 3.

Родна равноправност обезбеђује једнакост жена и мушкараца у остваривању свих права и услуга предвиђених за жртве трговине људима, уважавајући биолошке, друштвене и културолошке разлике, као и специфичне потребе и приоритете жена и мушкараца.

Начело „Социјалног пута”

Члан 4.

Поступак идентификације и помоћи за жртве трговине људима који подразумева доделу статуса жртве, у сврху дугорочне помоћи, спроводе надлежни субјекти социјалне заштите и удружења независно од кривичног или прекршајног поступка (тзв. „Социјални пут“).

Начело поштовања људских права жртава трговине људима

Члан 5.

Надлежни субјекти, у примени одредби овог закона, све мере и радње предузимају уважавајући приступ усмерен на жртву трговине људима, посебно када су жртве трговине људима деца и лица са инвалидитетом, чиме се обезбеђује поштовање и остваривање људских права и слобода.

Начело забране дискриминације

Члан 6.

Одредбе овог закона примењују се без дискриминације по било ком основу, у складу са законом.

Начело најбољег интереса жртве трговине људима

Члан 7.

Ради обезбеђивања делотворног остваривања права жртава трговине људима, надлежни субјекти поступају уз уважавање личних карактеристика, животних навика, развојних потреба и потреба за додатном подршком у свакодневном функционисању, уз приступ који осигурава безбедност и достојанство жртве трговине људима.

Начело хитности

Члан 8.

Надлежни субјекти све радње у поступцима предвиђеним овим законом предузимају хитно.

Начело заштите података о личности

Члан 9.

Надлежни субјекти, у примени овог закона, обезбеђују заштиту података о личности жртава трговине људима у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

II. НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ

Састав

Члан 10.

Национални механизам чине:

- 1) Савет за борбу против трговине људима,

- 2) Национални координатор за борбу против трговине људима,
- 3) Заштитник грађана/Национални извештач у области трговине људима,
- 4) Полиција,
- 5) јавна тужилаштва,
- 6) судови,
- 7) Центар за заштиту жртава трговине људима,
- 8) министарства надлежна за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (укључујући Инспекторат за рад и репрезентативне синдикате), породичну заштиту, за образовање и васпитање, здравље, правосуђе, информисање, телекомуникације и спољне послове,
- 9) Комесаријат за избеглице и миграције,
- 10) центри за социјални рад и друге установе социјалне заштите,
- 11) пружаоци здравствене заштите,
- 12) установе образовања и васпитања,
- 13) удружења која се баве спречавањем трговине људима, пружањем помоћи и заштите жртава,
- 14) Црвени крст Србије,
- 15) локални тимови за борбу против трговине људима.

Размена података и информација у оквиру Националног механизма

Члан 11.

У примени одредби овог закона, надлежни субјекти у оквиру Националног механизма сарађују кроз размену податка и информација, планирање и спровођење превентивних активности и друге видове сарадње који су од значаја за спречавање и сузбијање трговине људима и заштиту жртава трговине људима.

Подаци из медицинске документације жртве трговине људима могу се доставити Центру за заштиту жртава трговине људима у минималном обиму и садржају неопходном за остваривање помоћи и подршке жртви, у складу са њеним најбољим интересом.

Сарадња из става 1. овог члана обезбеђује се и реализује на локалном, покрајинском, националном, регионалном и међународном нивоу.

Процедуре за реализацију сарадње између надлежних субјеката у оквиру Националног механизма, као и процедуре за поступање са жртвама трговине људима утврђује Влада.

Надлежности субјеката у оквиру Националног механизма

Члан 12.

На надлежности субјеката у оквиру Националног механизма које нису уређене овим законом, сходно се примењују одредбе посебних закона.

Министарство надлежно за унутрашње послове у сарадњи са другим надлежним субјектима израђује документа јавних политика у области борбе против трговине људима у интервалима не дужим од пет година.

Стручне обуке

Члан 13.

У циљу ефикасније борбе против трговине људима, односно избегавања секундарне виктимизације, откривања, идентификације, пружања помоћи и заштите жртви трговине људима, обезбеђују се стручне обуке за лица у оквиру надлежних субјеката која долазе у контакт са претпостављеном жртвом трговине људима и жртвом трговине људима.

Савет за борбу против трговине људима

Члан 14.

Влада образује Савет за борбу против трговине људима (у даљем тексту: Савет).

Савет је тело Владе које се образује у циљу унапређења координације националних и међународних активности у области борбе против трговине људима, у оквиру којих разматра и међународне препоруке и препоруке Националног известиоца.

Председник Савета је министар надлежан за унутрашње послове, док су чланови Савета министри надлежни за финансије, социјална питања, правосуђе, здравље, образовање и васпитање, европске интеграције и породичну заштиту.

Савет успоставља мултидисциплинарно тело које чине субјекти прелиминарне идентификације и које, по потреби, сазива Национални координатор за борбу против трговине људима, а ради хитног координисаног међуресорног одговора у области борбе против трговине људима, у циљу ефикасног спровођења овог закона.

Седницама Савета присуствују Национални извештац и Национални координатор за борбу против трговине људима.

Савет о свом раду подноси извештај Влади најмање једном годишње.

Национални координатор за борбу против трговине људима

Члан 15.

Национални координатор за борбу против трговине људима (у даљем тексту: Национални координатор) је уједно и руководилац организационе јединице за координацију активности у области борбе против трговине људима у Дирекцији полиције.

Национални координатор обавља следеће послове:

- 1) врши координацију активности надлежних субјеката,
- 2) предлаже Савету планове мера и активности и програме финансирања у циљу смањења изазова, ризика и претњи од трговине људима, укључујући и реаговање у ванредним ситуацијама,
- 3) врши координацију у развоју и примени законодавног оквира и јавних политика у области борбе против трговине људима, ради усклађивања са одговарајућим међународним стандардима,
- 4) организује промотивне активности за подизање свести јавности о проблему трговине људима и помоћи жртвама трговине људима,
- 5) предлаже надлежним субјектима обуке у области трговине људима,

6) сарађује са медијима и привредним субјектима који друштвено одговорно послују,

7) представља контакт тачку за међународну размену информација у области борбе против трговине људима,

8) обједињава статистичке податке из члана 60. овог закона од надлежних субјеката у циљу праћења ефикасности система за борбу против трговине људима и процене трендова у области трговине људима,

9) доноси годишњи план активности из своје надлежности,

10) подноси годишњи извештај о раду Влади и Савету.

Национални извештај у области трговине људима

Члан 16.

Заштитник грађана обавља послове Националног извештајца у области трговине људима.

Национални извештај прати активности у области трговине људима, извештава и упућује препоруке ради унапређења стања у области трговине људима у Републици Србији.

Национални извештај прати примену прописа у области трговине људима.

Органи државне управе, организације, предузећа и установе којима су поверена јавна овлашћења, имају обавезу да сарађују са Националним извештајцем и да му омогуће приступ просторијама, доставе или ставе на располагање све податке у области трговине људима којима располажу, а који су од значаја за активности које предузима Национални извештајца, без обзира на степен њихове тајности осим када је то у супротности са законом.

Субјекти из става 4. овог члана дужни су да размотре и о поступању по препоруци обавесте Националног извештајца.

У циљу праћења активности и извештавања, Национални извештајца сарађује са Владом, судовима, јавним тужилаштвима, међународним организацијама и релевантним удружењима.

Национални извештајца на основу прикупљених података:

1) сачињава и објављује годишњи извештај у области трговине људима у Републици Србији;

2) сачињава и објављује посебне извештаје у области трговине људима;

3) у оквиру годишњег и посебних извештаја упућује препоруке и даје мишљења за унапређење стања у области трговине људима.

На питања надлежности, овлашћења и поступка Националног извештајца која нису уређена овим законом, примењују се одредбе закона о Заштитнику грађана.

Полиција

Члан 17.

Полицијски службеници који су стекли посебна знања у области трговине људима, обављају полицијске послове који се односе на спречавање и сузбијање трговине људима, у складу са законом.

Посебна знања из става 1. овог члана полицијски службеници стичу у складу са програмом обуке који доноси и спроводи министарство надлежно за унутрашње послове.

У оквиру Дирекције полиције образује се организациона јединица надлежна за координацију рада у области борбе против трговине људима.

Руководиоца организационе јединице из става 3. овог члана распоређује директор полиције под условима и на начин прописан законом којим се уређује рад полиције.

Јавно тужилаштво

Члан 18.

Главни јавни тужилац одређује јавне тужиоце који су стекли посебна знања у области спречавања и сузбијања трговине људима ради поступања у предметима трговине људима.

Посебна знања из става 1. овог члана носиоци јавнотужилачке функције стичу у оквиру стручног усавршавања које спроводи Правосудна академија.

Судови

Члан 19.

Судије које су стекле посебна знања у области спречавања и сузбијања трговине људима поступају у предметима трговине људима.

Посебна знања из става 1. овог члана носиоци судске функције стичу у оквиру стручног усавршавања које спроводи Правосудна академија.

Центар за заштиту жртава трговине људима

Члан 20.

Центар за заштиту жртава трговине људима (у даљем тексту: Центар) је установа социјалне заштите.

Центар обавља следеће послове као поверене:

1) спроводи поступак формалне идентификације и доноси одлуку у складу са овим законом,

2) врши процену стања, потреба, снага и ризика лица како би се утврдило да ли се ради о жртви трговине људима, а ради обезбеђивања одговарајуће помоћи и подршке, у складу са законом,

3) пружа услуге смештаја и друге услуге социјалне заштите за жртве трговине људима, у складу са законом којим се уређује социјална заштита,

4) у сарадњи са другим надлежним установама и удружењима која пружају помоћ, подршку и заштиту жртвама трговине људима, Центар координира активности заштите и подршке жртвама трговине људима, укључујући и израду индивидуалног плана заштите жртве трговине људима и праћење и оцењивање његовог спровођења,

5) израђује извештај за сваку идентификовану жртву трговине људима у складу са овим законом,

6) пружа сву неопходну подршку жртви трговине људима у поступцима пред надлежним органима,

7) организује и учествује у спровођењу обука и пружању стручне подршке установама и удружењима која раде са жртвама трговине људима и лицима која су изложена ризику од трговине људима,

- 8) води евиденције, као поверени посао у складу са овим законом,
- 9) објављује извештај о свом раду једном годишње.

Црвени крст Србије

Члан 21.

Црвени крст Србије делује у области спречавања трговине људима и пружању помоћи и подршке жртвама трговине људима, у складу са законом којим се уређује рад Црвеног крста Србије.

Удружења за пружање подршке, помоћи и заштите жртава трговине људима

Члан 22.

Удружења која пружају лиценциране услуге социјалне заштите и удружења која се баве пружањем помоћи и заштите жртава трговине људима учествују у прелиминарној идентификацији жртава трговине људима, пружању подршке, помоћи и заштите жртвама трговине људима, укључујући услуге смештаја (сигуран смештај), СОС телефон и саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге.

Удружења из става 1. овог члана организују и учествују у спровођењу акредитованих обука установама и удружењима која раде са жртвама трговине људима и лицима која су изложена ризику од трговине људима.

Средства за пружање лиценцираних услуга и за пружање помоћи и заштите жртвама трговине људима од стране удружења из става 1. овог члана обезбеђују се из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и других извора финансирања.

Поступак за доделу средстава из става 3. овог члана спроводи се у складу са прописима којима се уређује додела средстава за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса који реализују удружења.

Локални тим за борбу против трговине људима

Члан 23.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе може образовати мултидисциплинарни локални тим за борбу против трговине људима.

Локални тим из става 1. овог члана има координатора.

Локални тим из става 1. овог члана планира, координира, спроводи и прати активности, предлаже мере у области превенције трговине људима, израђује, прати и спроводи локални акциони план, сарађује са Националним координатором и извештава га о реализованим активностима.

Средства за рад и реализацију задатака локалног тима обезбеђују се из буџета јединице локалне самоуправе и других извора финансирања.

III. ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ У СПРЕЧАВАЊУ И СУЗБИЈАЊУ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Заједничке одредбе

Члан 24.

Надлежни субјекти развијају и предузимају превентивне активности у спречавању и сузбијању трговине људима у циљу јачања свести грађана против свих облика трговине људима и обесхрабривања потражње, нарочито у односу

на лица која су изложена ризику од трговине људима, односно осетљиве групе код којих је повећана рањивост услед њиховог здравственог и физичког стања, економске ситуације и других околности, што узрокује лошији квалитет живота и виши степен ризика од сиромаштва и социјалне искључености.

Да би се обесхрабрила потражња која подстиче све облике искоришћавања људи, а посебно жена и деце, која доводи до трговине људима, надлежни органи ће посебно предузети следеће мере и активности:

- 1) истраживање најбољих пракси, метода и стратегија;
- 2) подизање свести о одговорности и важној улози медија и цивилног друштва у идентификовању тражње као једног од основних узрока трговине људима;
- 3) циљане информативне кампање које укључују, по потреби, између осталог, јавне институције и креаторе политика.

Превентивне активности из ст. 1. и 2. овог члана предузимају се и у дигиталном простору.

Превентивне активности из ст. 1. и 2. овог члана предузимају се у области рада и социјалне заштите, запошљавања и посредовања при запошљавању, васпитања и образовања, здравља, бриге о породици, медија и телекомуникација, грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и у другим областима од значаја за спречавање и сузбијање трговине људима.

Приликом спровођења превентивних активности из става 1. овог члана употребљава се национални симбол за борбу против трговине људима.

Годишњи извештај о реализованим превентивним активностима надлежни субјекти достављају Националном координатору најкасније до 15. марта текуће за претходну годину.

Национални координатор предлаже Савету доношење акта о превентивним активностима.

Изглед симбола из става 5. овог члана, на предлог Савета, који се упућује преко министарства надлежног за унутрашње послове утврђује Влада.

Превентивне мере у области медија и дигиталном простору

Члан 25.

Надлежни субјекти обавештавају јавност посредством медија, укључујући и дигитални простор, о превентивним активностима у области спречавања и сузбијања трговине људима.

Медији информишу јавност о трговини људима, штитећи идентитет и приватност жртава трговине људима, у складу са законом и етичким стандардима професионалног поступања.

Медији развијају програме и садржаје који су усмерени ка смањењу узрока трговине људима и потражње за различитим облицима експлоатације људи, нарочито жена и деце.

Национални јавни сервис спроводи кампању у области превенције трговине људима.

IV. ПРАВА ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Основно о правима жртава

Члан 26.

Жртви трговине људима припадају права утврђена овим законом без дискриминације по било ком основу.

Жртва трговине људима права утврђена овим законом остварује независно од права утврђених другим законом или од чињенице да ли учествује у кривичном или прекршајном поступку.

Остваривање права утврђених овим законом спроводи се, по потреби, у сарадњи са удружењима која пружају специјализоване услуге заштите и реинтеграције жртава трговине људима.

Право на информисање

Члан 27.

Жртва трговине људима има право на благовремене и потпуне информације о својим правима, услугама које су им доступне и начину њиховог остваривања, на језику који разуме, односно у присуству преводиоца или тумача, од првог оствареног контакта са надлежним субјектима.

Информације из става 1. овог члана, жртви трговине људима се пружају једноставним и лако разумљивим језиком, усмено и у писменој форми, односно електронској форми.

Приликом информисања жртве трговине људима посебно се узима у обзир старост жртве, зрелост, интелектуалне и емоционалне способности, писменост и сваки ментални, физички или други инвалидитет који може утицати на способност разумевања.

У случајевима немогућности ангажовања преводиоца или тумача из става 1. овог члана, жртва трговине људима има право на коришћење дигиталних алата који омогућавају превођење са језика који користи, знаковног језика или употребу програма који чита електронски документ.

Информације треба пружити без обзира на способност или спремност жртве да сарађује у кривичном поступку.

Право на слободан избор и приступ услугама помоћи и подршке

Члан 28.

Жртва трговине људима има право на слободан избор и приступ расположивим услугама помоћи и подршке, у складу са законом.

Пружање помоћи жртви трговине људима се не условљава њеним пристанком на сведочење.

Право на период за опоравак и размишљање

Члан 29.

Жртва трговине људима има право на период за опоравак и размишљање.

Период за опоравак и размишљање треба да омогући да се жртва трговине људима опорави, добије потребне информације и донесе одлуку да ли ће сарађивати са надлежним органима у поступку.

Период за опоравак и размишљање почиње када постоји сумња да се ради о жртви трговине људима и траје временски период неопходан за опоравак и размишљање, а најмање 30 дана.

Право за опоравак и размишљање не утиче на радње које спроводе надлежни органи у кривичном и прекршајном поступку.

Током периода за опоравак и размишљање жртва трговине људима има право на услуге смештаја (сигуран смештај), психолошку и материјалну помоћ, приступ здравственој заштити, услуге превођења и тумачења, саветовање и информисање о својим правима, заступање у поступцима, као и приступ образовања за децу.

Током периода за опоравак и размишљање није могуће извршење решења о протеривању жртава трговине људима.

Право на привремени боравак

Члан 30.

Жртва трговине људима која је странац, током поступка идентификације, у периоду за опоравак и размишљање, односно до престанка потребе за пружањем помоћи, подршке и заштите, има право на привремени боравак, уколико је то неопходно ради њене заштите, опоравка и безбедности или уколико суд, јавно тужилаштво или полиција сматрају да је њено присуство неопходно због сарадње у кривичном поступку.

Привремени боравак се остварује у складу са законом којим се уређују услови за улазак, кретање, боравак и враћање странаца.

Важење боравишне дозволе може се продужити након истека периода опоравка и размишљања.

Издавањем боравишне дозволе се не угрожава право на тражење и добијање азила.

Право на добровољни повратак

Члан 31.

Жртва трговине људима која је странац има право на укључивање у програм за подршку добровољног повратка странаца који гарантује безбедност, достојанство и поштовање основних људских права и слобода.

Надлежни орган за спровођење програма за подршку добровољног повратка странаца и други субјекти, у оквиру својих надлежности, дужни су да у сарадњи са органима и удружењима друге државе, као и међународним организацијама, процене ризик по живот и интегритет жртве трговине људима пре укључивања у програм за подршку добровољног повратка странаца и обезбеде да јој се у држави повратка пружи одговарајућа подршка у рехабилитацији и реинтеграцији.

У случају када жртва трговине људима затражи повратак у државу порекла или место уобичајеног боравишта у којој није могуће гарантовати безбедност, достојанство и поштовање основних људских права и слобода, жртви трговине људима ће се омогућити повратак без укључивања у програм за подршку добровољног повратка.

У случају када жртва трговине људима нема лична документа, надлежни орган ће предузети активности у циљу добијања путне исправе или друге одговарајуће исправе како би жртва трговине људима могла да путује и поново уђе у државу порекла или уобичајеног боравишта.

Права из ст. 1-4. овог члана остварују се и у случају када се жртва трговине људима налази на територији друге државе и треба да се врати у Републику Србију.

У случају да се ради о жртви трговине људима која је држављанин Републике Србије и која се враћа по основу споразума о реадмисији, Комесаријат за избеглице и миграције обезбеђује мере за њен прихват и реинтеграцију у сарадњи са надлежним институцијама.

У случају повратка жртве трговине људима, која је држављанин Републике Србије, успостављају се индивидуални програми повратка у који се укључују релевантне националне институције, међународне организације, као и удружења ради избегавања поновне виктимизације и олакшавања њихове реинтеграције у друштво, укључујући њихову интеграцију у образовни систем и тржиште рада, посебно кроз стицање и унапређење њихових стручних квалификација.

Право на психолошку помоћ и заштиту физичког и психичког интегритета

Члан 32.

Жртва трговине људима има право на психолошку помоћ и заштиту физичког и психичког интегритета пре, током трајања и након окончања кривичног, односно прекршајног поступка, у складу са законом.

Право из става 1. овог члана жртви трговине људима припада и у случају када поступак није покренут.

Право на здравствену заштиту

Члан 33.

Жртва трговине људима има право на здравствену заштиту, у складу са законом.

Протокол поступања система здравствене заштите са жртвама прописује министар надлежан за послове здравља.

Право на приватност и заштиту података о личности

Члан 34.

Жртва трговине људима има право на приватност и заштиту података о личности, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Разговор у поступку идентификације жртве трговине људима обавља се на поверљив начин, уз поштовање приватности и заштиту података о личности жртве трговине људима.

Идентитет или подаци који омогућавају идентификацију детета које је жртва трговине људима не смеју да буду јавно објављени путем медија или на било који други начин, осим у изузетним случајевима, у циљу лакшег проналажења чланова породице или да би се на други начин обезбедила добробит и заштита детета.

Право на бесплатну правну помоћ

Члан 35.

Жртва трговине људима има право на бесплатну правну помоћ и подршку у складу са законом којим се уређује бесплатна правна помоћ.

Адвокат који пружа бесплатну правну помоћ жртви трговине људима у судском или другом поступку који се води пред надлежним органом, као и

адвокат постављен од јавног тужиоца или суда за пуномоћника жртве трговине људима као посебно осетљивог сведока у кривичном поступку, по правилу, је адвокат који је стекао посебна знања у области трговине људима.

Адвокат који пружа бесплатну правну помоћ се, када је то могуће, поставља чим постоји сумња да је лице жртва трговине људима, односно пре него што то лице да званичну изјаву и/или одлучи да ли ће сарађивати са надлежним органима.

Право на преводица и тумача

Члан 36.

Жртва трговине људима има право да у току поступка пред надлежним субјектом употребљава језик и писмо које разуме.

Жртва трговине људима има право на услуге превођења и тумачења од првог разговора са надлежним органима, чим постоји сумња да је лице жртва трговине људима.

Ако се поступак не води на језику који разуме, жртва трговине људима има право на бесплатно превођење, односно тумачење.

Када превођење обезбеђују удружења трошкове надокнађује држава.

Право на некажњавање

Члан 37.

Жртва трговине људима неће се казнити за извршење кажњивог дела на чије је извршење била принуђена, у складу са националним законодавством.

Право на некажњавање примењује се и на управну и друге врсте одговорности.

Право на радну инклузију

Члан 38.

Жртва трговине људима без обзира на националност и држављанство, под условом да законито борави у Републици Србији има право на радну инклузију.

Жртва трговине људима има право на сталну подршку при запошљавању, достојанствену радну интеграцију, уз стручно оспособљавање или преквалификацију.

Надлежни органи системски подстичу и субвенционишу иницијативе за запошљавање жртве, укључујући израду програма подстицаја за економско оснаживање и социјално предузетништво.

Право на социјалну и породичноправну заштиту

Члан 39.

Жртва трговине људима без обзира на националност и држављанство, под условом да законито борави у Републици Србији, има право на социјалну и породичноправну заштиту, у складу са законом.

Право на образовање

Члан 40.

Жртва трговине људима, без обзира на националност и држављанство, под условом да законито борави у Републици Србији има право на бесплатно

образовање које уважава њене образовне и васпитне потребе у систему образовања, у складу са законом.

Право на новчану надокнаду

Члан 41.

Право на новчану надокнаду остварује формално идентификована жртва трговине људима.

Право из става 1. овог члана је лично и непреносиво и исплаћује се једнократно.

Средства за исплату новчане надокнаде обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије,
- 2) донација,
- 3) финансијске помоћи Европске уније, и
- 4) других извора, у складу са законом.

Висину новчане надокнаде из става 1. овог члана утврђује Влада.

Начин исплате новчане надокнаде из става 1. овог члана утврђује министар надлежан за социјална питања.

Право на сигуран смештај

Члан 42.

Жртва трговине људима има право на услуге смештаја (сигуран смештај) без обзира на националност и држављанство, под условом да законито борави у Републици Србији.

Смештај из става 1. овог члана може бити краткотрајан и дугорочни.

Услугу смештаја из става 1. овог члана пружају Центар, друге установе социјалне заштите и удружења која пружају лиценциране услуге социјалне заштите жртава трговине људима.

Жртве трговине људима имају право на одговарајући смештај, у зависности од пола, старосне доби и индивидуалних потреба.

Средства за реализацију услуге смештаја обезбеђују се из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и других извора финансирања.

Ближе услове и стандарде које треба да испуни смештај жртава трговине људима прописује министар надлежан за социјална питања.

V. ПОСТУПАК ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Заједничке одредбе

Члан 43.

Поступак идентификације жртава трговине људима обухвата поступак прелиминарне идентификације и поступак формалне идентификације.

Државни органи, правна и физичка лица и удружења пријављују сумњу о жртви трговине људима Центру и полицији.

Субјекти прелиминарне идентификације

Члан 44.

Субјекти прелиминарне идентификације су: Центар, друге установе социјалне заштите, полиција, судови, јавна тужилаштва, удружења која учествују у спречавању трговине људима и пружању помоћи, подршке и заштите жртвама трговине људима, установе образовања и васпитања и пружаоци здравствене заштите, Комесаријат за избеглице и миграције, инспекторат за рад, дипломатско-конзуларна представништва, Црвени крст Србије и друга физичка и правна лица.

Субјекти из става 1. овог члана спроводе поступак прелиминарне идентификације, на основу постојања сумње о жртви трговине људима.

Поступак прелиминарне идентификације

Члан 45.

У поступку прелиминарне идентификације примењују се индикатори за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима.

Субјект прелиминарне идентификације обавештава Центар о исходу поступка прелиминарне идентификације, усмено или писмено, попуњавањем обрасца чију садржину одређује Центар и који је објављен на званичној веб страници Центра.

Одмах по пријему обавештења из става 2. овог члана, Центар предузима све потребне мере и радње ради прикупљања и провере релевантних података и информација и врши процену стања, потреба, снага и ризика лица, како би се утврдило да ли су испуњени услови за покретање поступка формалне идентификације.

Ако Центар утврди да нису испуњени услови за покретање поступка формалне идентификације, Центар доноси решење, на које физичко лице за које је спроведен поступак прелиминарне идентификације има право да изјави жалбу у року од 8 дана од дана доношења решења.

О жалби из става 4. овог члана одлучује министар надлежан за социјална питања.

Ако Центар утврди да су испуњени услови за покретање поступка формалне идентификације, физичко лице у односу на које је спроведен поступак прелиминарне идентификације стиче статус претпостављене жртве.

За сваку претпостављену жртву трговине људима Центар израђује индивидуални план заштите.

Центар пружа помоћ, подршку и заштиту претпостављеној жртви уз њен пристанак, а уколико се ради о детету, уз пристанак законског заступника или органа старатељства.

Уколико у поступку прелиминарне идентификације не може да се утврди старост жртве трговине људима, а постоји сумња да је жртва трговине људима дете, сматраће се да је дете до утврђивања његове старосне доби.

Индикаторе за прелиминарну идентификацију жртава трговине људима из става 1. овог члана, доноси надлежни министар или одговорно лице другог субјекта прелиминарне идентификације.

Поступак формалне идентификације

Члан 46.

Поступак формалне идентификације жртава покреће и спроводи Центар.

Поступак се састоји од прикупљања података, стручне процене и доношења одлуке о формалној идентификацији (у даљем тексту: одлука).

Поступак формалне идентификације је хитан.

Поступак се води уз пристанак претпостављене жртве трговине људима.

Центар покреће поступак формалне идентификације по пријави и по службеној дужности.

Поступак се сматра покренутим када Центар о томе обавести претпостављену жртву, законског заступника, пуномоћника, подносиоца пријаве, удружење, организациону јединицу министарства надлежног за унутрашње послове надлежну за координацију активности у области борбе против трговине људима, надлежну полицијску управу, као и орган старатељства, уколико постоји сумња или је утврђено да је у питању дете.

Пристанак жртве

Члан 47.

Жртва трговине људима даје писмени пристанак за учешће у поступку формалне идентификације.

Уколико је жртва трговине људима дете или лице лишено пословне способности писани пристанак за учешће у поступку формалне идентификације даје законски заступник, односно орган старатељства.

Изузетно, жртва пристанак може дати усмено, с тим да до завршетка поступка формалне идентификације мора бити прибављен писмени пристанак.

Ток поступка

Члан 48.

Током спровођења поступка формалне идентификације Центар прикупља податке од значаја за доношење одлуке.

Центар за потребе поступка формалне идентификације може затражити податке од других државних органа, организација и удружења.

Поступак стручне процене, уз примену индикатора за формалну идентификацију жртава, у складу са прописима којима се уређује област социјалне заштите, спроводи стручни тим од најмање три лиценцирана стручна радника Центра.

Индикаторе за формалну идентификацију жртава прописује министар надлежан за социјална питања.

Након спроведеног поступка формалне идентификације, Центар доноси образложену одлуку о формалној идентификацији.

Одлука из става 5. овог члана доставља се претпостављеној жртви, полицији, субјекту прелиминарне идентификације, надлежном тужилаштву, законском заступнику и органу старатељства уколико се ради о детету или лицу лишеном пословне способности.

Поступак по приговору

Члан 49.

Против одлуке о формалној идентификацији дозвољен је приговор о коме одлучује Комисија за одлучивање по приговорима (у даљем тексту: Комисија).

Приговор на одлуку могу изјавити жртва и субјекти прелиминарне идентификације.

Приговор се подноси Центру у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

Приговор нема суспензивно дејство.

Комисија одлуку доноси већином гласова у року од осам дана од дана достављања приговора.

Састав Комисије

Члан 50.

Комисију чине председник и два члана, као и њихови заменици, које именује Влада на пет година.

За председника, члана и њихове заменике може бити изабран држављанин Републике Србије, који испуњава опште услове за заснивање радног односа у државном органу, који је стекао високо образовање на академским студијама другог степена друштвено-хуманистичких или медицинских наука, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године и који има најмање пет година радног искуства у области спречавања и сузбијања трговине људима и заштите жртава или у области људских права.

Комисија је независна у свом раду и одлучује већином гласова.

Комисија, у року од 30 дана од дана именовања председника, чланова и њихових заменика, доноси Пословник о раду, којим ближе уређује начин одлучивања, заказивање седница и друга питања од значаја за свој рад.

Предлог за председника Комисије и његовог заменика Влади доставља министарство надлежно за унутрашње послове.

Предлог једног члана и његовог заменика Влади доставља министарство надлежно за рад, запошљавање и социјална питања.

Предлог другог члана и његовог заменика Влади доставља министарство надлежно за правосуђе.

Министарства из ст. 6. и 7. овог члана могу предложити и независне експерте који не морају бити државни службеници, ако испуњавају услове прописане ставом 2. овог члана.

Председник Комисије, чланови и њихови заменици могу највише два пута узастопно бити именовани за чланство у Комисији.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије обавља Генерални секретаријат Владе.

Одлука Комисије

Члан 51.

Комисија може:

- 1) одбацити приговор као неблаговремен или недозвољен;
- 2) одбити приговор као неоснован и потврдити одлуку;
- 3) усвојити приговор и вратити одлуку на поновно одлучивање или преиначити одлуку о формалној идентификацији.

У доношењу одлуке Комисија поступа узимајући у обзир индикаторе за формалну идентификацију из члана 48. став 4. овог закона.

Против коначних решења Комисије може се покренути управни спор.

Ванредно преиспитивање одлуке Центра

Члан 52.

Претпостављена жртва трговине људима или субјект прелиминарне идентификације има право да поднесе захтев за ванредно преиспитивање одлуке Центра, уколико дође до нових података од значаја за утврђивање статуса формално идентификоване жртве.

Захтев из става 1. овог члана подноси се Центру.

О захтеву из става 1. овог члана, Центар може донети одлуку којом:

- 1) одбија захтев и оставља на снази ранију одлуку о формалној идентификацији;
- 2) преиначава одлуку о формалној идентификацији.

Планирање и координација

Члан 53.

За сваку формално идентификовану жртву трговине људима Центар израђује индивидуални план заштите (у даљем тексту: план заштите).

У изради и спровођењу плана заштите учествује жртва трговине људима, а у случају да је жртва дете или лице лишено пословне способности, законски заступник и орган старатељства.

У план заштите се укључују и друге релевантне установе, организације или појединци, уз пристанак жртве трговине људима.

Центар координира активности у спровођењу плана заштите, врши праћење и оцењивање спровођења плана заштите.

Субјекти из става 3. овог члана, који учествују у спровођењу плана заштите, обавештавају Центар о спроведеним активностима.

VI. ЗАШТИТА ДЕЦЕ

Идентификација

Члан 54.

У случају сумње да је дете жртва трговине људима, субјект прелиминарне идентификације о томе без одлагања обавештава надлежни центар за социјални рад – орган старатељства.

Центар за социјални рад – орган старатељства је дужан да дете, за које се претпоставља да је жртва трговине људима, информисе о правима и начину

остваривања тих права на језику који дете разуме и на начин који је прилагођен узрасту и способности за расуђивање детета.

Поступак идентификације детета за које се претпоставља да је жртва трговине људима спроводи се у складу са овим законом, водећи рачуна о најбољем интересу детета.

Помоћ, подршка и заштита

Члан 55.

Одредбе овог закона које уређују права, помоћ, подршку и заштиту жртве трговине људима примењују се и на дете које је жртва трговине људима, као и на дете жртве трговине људима.

Пружање помоћи, подршке и заштите детета се спроводи одмах након спроведене индивидуалне процене стања, потреба и ризика по дете, уз поштовање принципа најбољег интереса детета.

Надлежни субјекти, без одлагања, у сарадњи са центром за социјални рад, предузимају мере и активности из своје надлежности ради заштите права и интереса детета и пружања помоћи, подршке и заштите детета.

Помоћ и подршка детету обухватају медицинску, психосоцијалну, правну и образовну помоћ, специјализоване услуге смештаја и друге видове помоћи и подршке.

Надлежни субјекти обезбеђују услове да дете жртва трговине људима у потпуности разуме свој статус и права која произилазе из тог статуса и изрази своје мишљење о свим питањима која га се тичу, у складу са његовим узрастом и способношћу расуђивања, посебно у вези са доношењем одлука о могућем повратку детета у породицу.

Центар за социјални рад, у складу са законом, поставља привременог старатеља (колизијски старатељ) детету жртви, уколико постоји сукоб интереса између родитеља и детета жртве или је процењено да родитељи нису подобни да се старају о детету или да заступају дете у његовом најбољем интересу.

Центар за социјални рад има право да у случају постојања оправданих разлога донесе одлуку о постављењу новог привременог старатеља, у складу са законом, уз уважавање специфичности потреба детета које је жртва трговине људима.

Репатријација детета

Члан 56.

Дете жртва трговине људима, као и дете жртве трговине људима неће бити враћено у државу порекла или место уобичајеног боравишта ако након процене ризика и безбедности постоји индикација да повратак не би био у најбољем интересу детета.

У случају када је жртва трговине људима дете које је држављанин Републике Србије и враћа се у Републику Србију, индивидуални програми повратка обухватају остваривање права на образовање и мере којима се обезбеђује одговарајућа заштита и њихов прихват од стране породице или одговарајућих институција за бригу о деци.

VII. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Међународна сарадња

Члан 57.

Међународна сарадња остварује се у области спречавања и сузбијања трговине људима и заштите и помоћи жртвама.

Надлежни органи остварују међународну сарадњу у области спречавања и сузбијања трговине људима и заштите и помоћи жртвама у складу са потврђеним међународним уговорима, општеприхваћеним правилима међународног права и законом.

VIII. ЕВИДЕНЦИЈЕ И ОБРАДА ПОДАТАКА У ВЕЗИ СА ЖРТВАМА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Централна евиденција о жртвама трговине људима

Члан 58.

Центар, у сврху спречавања и сузбијања трговине људима и заштите и остваривање права жртава трговине људима, води Централну евиденцију о жртвама трговине људима (у даљем тексту: Централна евиденција).

Централна евиденција садржи следеће податке:

1) податке о жртвама трговине људима (име и презиме, ЈМБГ/ЕБС, број личне карте/путне исправе, држављанство, старост, пол, облик експлоатације, релевантне податке из медицинске документације из члана 11. став 2. овог закона) и то:

- (1) податке о претпостављеној жртви трговине људима;
- (2) податке о формално идентификованој жртви трговине људима;
- (3) податке о деци – жртвама трговине људима;
- (4) податке о субјектима прелиминарне идентификације (назив и адреса седишта).

Подаци из става 2. овог члана уписују се на основу података субјекта прелиминарне идентификације, достављених Центру на обрасцу прописаном чланом 45. став 2. овог закона.

Централна евиденција води се у електронској и папирној форми.

Подаци из медицинске документације из члана 11. став 2. овог закона, воде се одвојено од осталих података.

Рокови чувања и заштита података у Централној евиденцији

Члан 59.

Заштита података у Централној евиденцији обезбеђује се применом мера информационе безбедности и мера заштите података прописаних законом којим се уређује информациона безбедност и заштита података о личности.

Подаци у Централној евиденцији чувају се десет година од дана последњег поступања/предузете радње у односу са жртвом трговине људима.

На права лица у вези са обрадом података о личности и обавезе Центра да омогући њихово остваривање примењују се одредбе закона којим се уређује заштита података о личности.

Подаци из Централне евиденције могу се учинити доступним и другим надлежним органима у сврху обављања послова из њихове надлежности или када је то неопходно у сврху остваривања јавног интереса.

Начин вођења Централне евиденције и примену мера заштите података уређује министар надлежан за социјална питања.

Статистички подаци

Члан 60.

У циљу праћења ефикасности Националног механизма, обрађују се следећи статистички подаци:

1) број формално идентификованих и претпостављених жртава трговине људима, разврстан по надлежном субјекту који их региструје, полу, старости (дете/одрасли), држављанству и облику експлоатације;

2) број осумњичених за кривична дела у области трговине људима, разврстан по полу, старости (дете/одрасли), држављанству и облику експлоатације;

3) број лица која су гоњена за кривична дела у области трговине људима, разврстан по полу, старости (дете/одрасли), држављанству, облику експлоатације и природи коначне одлуке о гоњењу;

4) број одлука о гоњењу (оптужбе за кривична дела повезана са трговином људима, оптужбе за друга кривична дела, одлуке о неподизању оптужнице, остало);

5) број лица осуђених за кривична дела у области трговине људима, разврстан по полу, старости (дете/одрасли) и држављанству;

6) број судских пресуда (ослобађајућих, осуђујућих, и др.) за кривична дела у области трговине људима;

7) број осумњичених, кривично гоњених и осуђених лица за кривична дела која се тичу коришћења услуга које пружа жртва трговине људима, разврстано по полу и старости (дете/одрасли).

IX. НАДЗОР

Надзор

Члан 61.

Надзор над применом овог закона и подзаконских прописа донетих на основу овог закона врше надлежна министарства која учествују у раду Савета.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских прописа

Члан 62.

Подзаконски прописи из члана 11. став 4, члана 24. став 8, члана 41. ст. 4. и 5, члана 42. став 6, члана 45. став 10, члана 48. став 4. и члана 59. став 5. предвиђени овим законом донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Подзаконски пропис из члана 33. став 2. овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Влада у року од 30 дана од дана почетка примене овог закона образује Комисију из члана 50. овог закона.

Завршна одредба**Члан 63.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а почиње да се примењује од 1. јануара 2027. године.